

Nr 223.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionsförbättring åt fästningspoliskonstapeln B. K. Boman; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro

GUSTAF ADOLF.

C. G. Hammarskjöld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Hammarskjöld anförde:

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition till 1919 års lagtima riksdag (nr 276) därom gjorda framställning beviljade riksdagen medel för beredande av pensionsförbättring åt viss personal vid armén.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 189 häft. (Nr 223.)

I enlighet med riksdagens beslut i ämnet fastställde Kungl. Maj:t genom kungörelse den 20 augusti 1919 (Svensk författningssamling nr 538) grunder för ifrågavarande pensionsförbättrings utgående.

Uti det av arméns och marinens avlöningssakkunniga den 14 februari 1919 i ämnet avgivna betänkande, som låg till grund för nyssnämnda proposition, anförde de sakkunniga, bland annat, att det funnes vissa grupper tjänstinnehavare såväl bland den rent militära som i synnerhet bland den civilmilitära personalen, vilka icke kunnat utan vidare inpassas i det av de sakkunniga i annat sammanhang föreslagna definitiva lönesystem, varför redan ifråga om tillfällig löneförbättring måst för dem meddelas särskilda, från de allmänna reglerna för löneförbättringens beräkning avvikande föreskrifter. Av samma skäl syntes det jämväl bliva nödvändigt att fastslå särskilda bestämmelser för beräkandet av den pensionsförbättring, som borde tillkomma dylik personal. Då emellertid inom vissa av här ifrågavarande personalkategorier, av vilka för övrigt några omfattade allenast en enda eller ett fåtal beställningshavare, någon avgång av personal, berättigad till pension, icke kunde beräknas äga rum under de närmaste åren, hade de sakkunniga ansett sig kunna tills vidare, i avvaktan på genomförandet av en definitiv löne- och pensionsreglering, lämna sådan personal å sido. Därest under mellantiden i något undantagsfall skulle bliva nödvändigt att ordna pensionsförhållandena för en eller annan tjänstinnehavare, tillhörande någon av ifrågavarande personalgrupper, syntes frågan därom lämpligen böra genom särskild framställning föreläggas riksdagen till avgörande.

I överensstämmelse med vad sålunda uttalats ansågos särskilda föreskrifter för det dåvarande icke vara av nöden beträffande pensionsförbättring åt, bland andra, konstaplar vid fästningspolisen.

Ansöknung
av konstapeln
vid fästnings-
polisen
å Karlsborg
B. K. Boman.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift har konstapeln vid fästningspolisen å Karlsborg B. K. Boman, som efter avsked med pension och fyllnadspension den 22 augusti 1916 från beställning såsom fanjunkare vid Dalregementet den 5 maj 1917 vunnit nu innehavande anställning vid fästningspolisen, anhållit att komma i åtnjutande av pensionsförbättring med det belopp, som enligt förenämnda kungörelse den 20 augusti 1919 tillerkänts fanjunkare.

Yttrande av
direktionen
över arméns
pensionskassa.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har direktionen över arméns pensionskassa i skrivelse den 3 november 1920 anført följande. Boman vore född den 23 augusti 1863, hade kommit i krigstjänst den 10 augusti 1880, konstituerats till sergeant av 2:a klassen vid Dal-

regementet den 3 juli 1888 och transporterats till sergeant av 1:a klassen vid samma regemente den 9 februari 1898 samt befordrats till fanjunkare vid regementet den 17 augusti 1905, varifrån han vid uppnådd avgångsskyldighetsålder beviljats avsked den 22 augusti 1916 med rätt från och med 1 september samma år till pension och fyllnadspension å 1,000 kronor, därav 180 kronor i 9:e klassen av arméns pensionskassa och 820 kronor fyllnadspension av statsmedel. Vid avskedet hade Boman alltså räknat 9 år 7 månader 6 dagar såsom sergeant av 2:a klassen, 7 år 6 månader 8 dagar såsom sergeant av 1:a klassen och 11 år 5 dagar såsom fanjunkare.

Den 5 maj 1917 hade Boman utnämnts till konstapel vid fästningspolisen å Karlsborg med rätt från och med den 1 juli samma år till 600 kronor lön jämte tre ålderstillägg, vardera å 100 kronor, på grund varav han jämlikt direktionens beslut den 27 juni 1917 med stöd av § 64 i reglementet för arméns pensionskassa den 26 februari 1904 och punkten 9 i pensioneringsgrunderna för armén, sådan punkten lyder enligt kungörelsen den 6 augusti 1909, från och med den 1 juni 1917 frånträtt förenämnda pension och fyllnadspension å 1,000 kronor, som han emellertid, när helst han avginge utan pension från konstapelsbefattningen, ågde rätt att återfå.

Bomans ansökning avsåge nu, att han måtte bli förklarad berättigad att avgå från innehavande beställning mot åtnjutande av samma pensionsförmåner, som för närvarande utginge till fanjunkare, eller 2,225 kronor, därav 180 kronor i 9:e klassen av arméns pensionskassa, 820 kronor fyllnadspension av statsmedel samt 1,250 kronor pensionsförbättring.

Enligt ansökningen bifogat läkarbetyg vore Boman på grund av organiskt hjärtfel i förening med nedsatta kroppskrafter och nedsatt hörsel för framtiden oförmögen att bestrida sin tjänst, under vilka förhållanden det måste från statens synpunkt vara fördelaktigare, att honom nu bereddes rätt att avgå från sin innehavande tjänst med pension därå jämte pensionsförbättring än att han tvingades kvarstå till den 23 augusti 1923, vilken dag han uppnådde den för fästningspoliskonstapel stadgade pensionsrättsåldern av 60 år. Visserligen hade Boman rätt att när som helst vid avgång från innehavande beställning återfå förut intjänt fanjunkarpension å 1,000 kronor, men då rätten till denna intjänats långt före tillkomsten av bestämmelsen om pensionsförbättring, ansåge direktionen hinder möta att i denna pension föreslå någon förbättring i enlighet med i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående pensionsförbättring till viss personal vid armén angivna grunder.

Pensionsförmånerna till fästningspoliskonstapel, som i likhet med Boman intjänat tre ålderstillägg, utgjorde för närvarande allenast 900 kronor, därav 180 kronor i 9:e klassen av arméns pensionskassa och 720 kronor av statsmedel, enär i kungörelsen den 20 augusti 1919 icke någon pensionsförbättring medgivits fästningspoliskonstaplar, ehuru de vore i åtnjutande av tillfällig löneförbättring å 750 kronor för år, oberoende av antalet tjänstår.

Under åberopande av vad de avlöningssakkunniga i sitt ovannämnda betänkande den 14 februari 1919 anfört och då ett av de sakkunniga avsett undantagsfall finge anses föreligga med avseende å Boman, som vore av sjukdom för framtiden oförmögen att bestrida sin tjänst, ansåge direktionen, att framställning om rätt för Boman att före uppnådd pensionsålder avgå från innehavande tjänst med rätt till pension och fyllnadspension även borde innefatta framställning om rätt för honom till pensionsförbättring.

Beträffande beloppet av denna pensionsförbättring ansåge direktionen, att då fästningspoliskonstaplar, som i likhet med Boman hade intjänat tre ålderstillägg, i avlöningshänseende vore likställda med sergeanter av 1:a klassen, men Boman före sin utnämning till fästningspoliskonstapel innehaft, förutom fanjunkarbeställning på stat i över 11 år, sergeantbeställning på stat i över 17 år, det vore med rättvisa och billighet förenat, att Boman också erhöle den pensionsförbättring, som tillerkänts sergeanter av 1:a klassen med minst 12 års tjänstetid eller 1,010 kronor.

På grund härav hemställde direktionen, att proposition måtte avlåtas till riksdagen om rätt för Boman att på grund av sjukdom avgå från innehavande tjänst mot åtnjutande från och med månaden näst efter erhållet avsked av pension från statsmedel, motsvarande pension och fyllnadspension i den tjänst, han innehade, eller 900 kronor, jämte 1,010 kronor i pensionsförbättring.

Yttrande av
arméns och
marinens
avlöningssakkunniga.

Arméns och marinens avlöningssakkunniga, vilka därefter anmodats yttra sig i ämnet, hava uti den 8 november 1920 avgivet utlåtande anfört följande.

Efter framställningar av Kungl. Maj:t hade riksdagen i ett flertal fall på grund av förekomna omständigheter medgivit beställningshavare vid armén, som icke uppnått stadgad levnadsålder för erhållande av pension och fyllnadspension i sina innehavande beställningar, att på grund av sjukdom dessförinnan avgå ur tjänst mot åtnjutande av pension från allmänna indragningsstaten till belopp, motsvarande pensionen och fyllnadspensionen.

Då den tid, som återstode, till dess Boman uppnådde den för hans nuvarande beställning såsom konstapel vid fästningspolisen å Karlsborg stadgade pensionsåldern eller 60 år, vore relativt kort och med hänsyn jämväl till hans långvariga anställningstid i statens tjänst, funne avlöningssakkunniga det vara med rättvisa och billighet förenat, att Boman berättigades att vid avgång från tjänsten på grund av sjukdom undfå en sammanlagd pension, som i enlighet med de av direktionen över arméns pensionskassa angivna grunder borde beräknas till 1,910 kronor.

Då emellertid Boman, på sätt direktionen upplyst, vore berättigad att vid avgång från beställningen såsom fästningskonstapel återfå den av honom såsom fanjunkare tidigare intjänta pension och fyllnadspension till belopp av 1,000 kronor, ansågo de sakkunniga, att framställning borde till riksdagen avlåtas endast därom, att Boman finge uppbära en pensionsförbättring till belopp av (1,910 — 1,000 =) 910 kronor, att utgå från allmänna indragningsstaten.

De sakkunniga hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Boman finge från och med månaden näst efter den, i vilken han på grund av sjukdom erhöle avsked från sin innehavande beställning, under sin återstående livstid såsom förbättring i den av honom intjänta pension och fyllnadspension såsom fanjunkare från allmänna indragningsstaten uppbära ett belopp av 910 kronor för år räknat.

Statskontoret har i utlåtande den 23 november 1920 anført, att statskontoret ville ifrågasätta, huruvida den korta tid, varunder Boman tjänat såsom konstapel vid fästningspolisen å Karlsborg, vilken befattning i pensionsavseende vore sämre ställd än fanjunkarbeställning, borde föranleda någon som helst pensionsförbättring för Boman. Då emellertid Boman genom sin anställning vid fästningspolisen blivit delaktig i den under senare åren till militära beställningshavare utgående tillfälliga löneförbättring, som utgjorde förutsättning för åtnjutande av den för sådan beställningshavare medgivna pensionsförbättringen, syntes det statskontoret billigt, att Boman, då han inom kort nödgades för sjukdom lämna sin befattning, erhöle en pensionsförmån av tillhoppa 1,910 kronor. Då Boman efter avgång från konstapelsbefattningen ägde ånyo tillträda honom såsom f. d. fanjunkare tillkommande pensionsförmån å 1,000 kronor, syntes ett belopp av 910 kronor böra utverkas att till honom utgå såsom pensionsförbättring av därtill avsedda medel.

Yttrande av
statskontoret.

Statskontoret hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Boman finge från och med den tidpunkt, då han ånyo tillträdde honom såsom f. d. fanjunkare tillkommande pensionsförmån, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 910 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kunde komma att beviljas.

Departements-
chefen.

Såsom ovan nämnts äger Boman vid avgång från sin beställning såsom konstapel vid fästningspolisen tillträda honom i egenskap av f. d. fanjunkare tillkommande pension jämte fyllnadspension å tillhopa 1,000 kronor. På grund av vad i ärendet förekommit anser jag i likhet med avlöningssakkunniga och statskontoret det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att pensionsförbättring utverkas åt Boman till belopp av 910 kronor. I fråga om sättet för pensionsförbättringens bestridande synes mig anledning icke föreligga att, på sätt avlöningssakkunniga föreslagit, denna skulle bestridas från allmänna indragningsstaten, utan finner jag, i likhet med statskontoret, att densamma bör utgå från vederbörande anslag till pensionsförbättring.

Jag hemställer alltså, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. fanjunkaren vid Dalregementet, konstapeln vid fästningspolisen å Karlsborg B. K. Boman må från och med den tidpunkt, då han ånyo tillträder honom såsom f. d. fanjunkare tillkommande pensionsförmån, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 910 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Eric Baad-Heimer.